

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

Č.j.: OV—039/A—89

1 XI. 1989

TAJNÉ!

Výtisk č. 13
Počet listů: 12
Počet příloh: 5/14

DENNÍ SITUAČNÍ ZPRÁVA č. 165

Upozornění: materiál je určen výhradně k informaci adresáta.

Nesmí být rozmnožován a po využití podléhá do 10 dnů vrácení federálnímu ministerstvu vnitra (odboru analytiky a informací Vnitřní a organizační správy FMV).

1. Bezpečnostní situace v ČSSR

V průběhu 31. října 1989 nebylo zaznamenáno závažné narušení klidu a veřejného pořádku.

Nebyly zjištěny výrazné změny v taktice nepřátelské činnosti vnitřního nepřítele. Nadále pokračovalo rozesílání nepřátelských anonymních písemností, napadajících politiku KSČ.

V Jihomoravském kraji byli odhaleni dva rozšiřovatelé závadových tiskovin; v Praze bylo sděleno podezření z přečinu proti veřejnému pořádku známému nepřátelskému exponentu P. UHLOVI.

Nebyla hlášena závažná mimořádná událost v čs. národním hospodářství, dopravě a spojích.

2. Nepřátelská činnost

b) U okresního soudu v Lounech (Severočeský kraj) začalo 31.10.1989 soudní řízení v trestní věci čs. občana Pavla ŠKARÝDA (1962, technik Podniku bytového hospodářství v Žatci), který v srpnu t.r. získával podpisy pod výzvu "Několik vět" (informovali jsme 21.8.1989). Veřejného zasedání se zúčastnilo 16 osob - přívrženců "charty-77". Náměstkyně předsedy senátu okresního soudu JUDr. Maňátková, která řízení vedla, na žádost obhájce a přes protest prokurátora, seznámila publikum se zněním pamfletu. Uvedla, že v jeho obsahu nespatřuje žádnou protispolečenskou činnost. V závěrečné řeči zpochybnila společenskou nebezpečnost výzvy a konstatovala, že se v dané věci nejedná o trestný čin, přečin ani přestupek a zastavila trestní stíhání s tím, že se řídí trestním zákonem a politika je něco jiného. Prokurátor se odvolal.

Dne 31.10.1989 byl Městskému výboru KSČ v Mostě (Severočeský kraj) doručen anonymní dopis z Prahy, napadající stranické a státní orgány, vedoucí úlohu KSČ a vyzývající k občanské neposlušnosti. Předchozího dne byla stejná písemnost doručena Městskému výboru KSČ v Bílině (o rozesílání závadových dopisů s "rozdělovníkem" na adresy stranických orgánů jsme informovali 31.10.1989). Po rozšiřovateli se pátrá.

Dne 31.10.1989 byl v Litoměřicích (Severočeský kraj) ve dvou případech na veřejně přístupných místech zjištěn výskyt tiskoviny s textem "Několik vět". Po pachateli se pátrá.

Dodatečně bylo zjištěno, že 30.10.1989 neznámý pachatel telefonicky vyhrožoval umístěním nálože na Okresním výboru KSČ v Tachově (Západočeský kraj). Telefonát prověřen jako klamný, po pachateli se pátrá.

Rovněž bylo dodatečně hlášeno, že 30.10.1989 byl v poštovních schránkách občanů v Žatci (Severočeský kraj) zjištěn v 9 případech výskyt závadového letáku s textem "Nepřipustíme zakotvení vedoucí úlohy KSČ v nové Ústavě; kdo a které orgány nám už přes 40 let otravují život". Po rozšiřovateli se pátrá.

V Praze bylo sděleno podezření z přečinu proti veřejnému pořádku dle § 6/c zák. č. 150/1969 Sb., čs. občanu ing. Petru UHLOVI (1941, topič s.p. Metrostav Praha, 2x soudně trestán). Jmenovaný od srpna do 6.9.1989 v bydlišti soustřeďoval podpisy k pamfletu "Několik vět", který byl u něj zajištěn při domovní prohlídce. Jako rozšiřovatel letáků nelegálního Mírového klubu J. LENNONA v Uh. Hradišti z 30.10.1989 byl zjištěn [REDAKCE] (1972, student střední zemědělsko technické školy). Tyto letáky a v minulosti další protisocialistické tiskoviny "Několik vět", "Výzvu občanům" a dotazník k anonymnímu průzkumu veřejného mínění mu k rozšiřování předal René SNOPEK (1970, technik n.p. TON), u kterého při domovní prohlídce byly nalezeny další závadové materiály a nelegálně držená broková zbraň s náboji. Oběma bylo sděleno podezření z přečinu proti veřejnému pořádku dle § 6/a zák. č. 150/1969 Sb.

Dne 30.10.1989 byl příslušníky SNB zadržen plk. ing. Václav MOUR (1937, příslušník Inspekce MNO, nositel státního tajemství zvláštní důležitosti), který v odpoledních hodinách ve stejnokroji důstojníka ČSLA navštívil velvyslanectví NSR v Praze. Podle předběžného šetření zde vyřizoval potvrzení pro svou příbuznou, která v červnu 1989 navštívila NSR.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. 37/2005 Sb.

3. Negativní jevy a poruchy v čs.národním hospodářství

Akciová společnost ELLAB Brno hodlá pronajímat do NSR pracovní síly. Akci organizuje především ředitel a.s. ELLAB Evžen LOSA (1952), který hodlá zřídit v NSR pobočku a pod krytím školení zaměstnanců sem budou vysíláni dělníci z ČSSR /zedníci, topenáři, obkladači, instalaletéři apod./ za hodinovou mzdu 8 DM. LOSA předpokládá, že pro zájemce v NSR jde o velmi levnou pracovní sílu a pro čs.pracovníky o atraktivní mzdu. Jde o další případ řešení finančních problémů a.s.ELLAB formami, které nejsou předmětem schválené činnosti podniku.

Strojně-technologické zařízení na výrobu tzv. elektro-fólií uvedené v tomto roce do provozu ve s.p. Chemosvit ve Svitě doposud neslouží svému účelu a jsou na něm vyráběny obyčejné fólie pro potravinářské účely. Zařízení bylo v roce 1988 zakoupeno za 300 miliónů devizových korun od západoněmecké firmy BRUCKNER. Ke změně výrobního programu došlo z důvodu nezabezpečení odbytu elektrofolie v zahraničí i na domácím trhu. Původní předpoklad, že elektrofolie budou realizovány na trzích třetích zemí se zatím nesplnil a údajně ani nesplní. Domácí zákazníci budou moci tuto fólii odebírat až na základě výsledku několikaměsíčních atestací. V současné době je fólie dovážena z kapitalistických zemí. Problémy jsou i v zabezpečení výchozí suroviny, polypropylenového granulátu, kdy s.p. Slovnaft přes příslib, že bude tuto surovinu dodávat, přešel na výrobu efektivnějšího polyetylenového granulátu, který má dobrý odbyt jako polotovar na kapitalistických trzích. Z tohoto důvodu není Chemosvit v současné době schopný zabezpečit splácení devizového návratného úvěru použitého na zakoupení zařízení. Tento stav vyvolává znepokojení užšího okruhu pracovníků v podniku a pochybnosti o účelnosti uvedené investiční akce.

4. Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost

b/ Násilná trestná činnost

Dne 31. října 1989 byl v Rokycanech zadržen desátník ČSLA [REDACTED] [REDACTED] /nar.1968, bytem Nejdek, okr. Karlovy Vary, t.č. voják základní služby ČSLA VÚ 4412 Strašice, okr. Rokycany/, podezřelý z přípravy k trestnému činu vraždy. Jmenovaný dne 28. října 1989 odcizil ze zbrojního skladu ve svém útvaru pistoli vz. 52 ráže 7.62 mm, kterou chtěl použít proti dvěma nezjištěným mužům, kteří se údajně pokusili znásilnit jeho dívku [REDACTED] /data nezjištěna, bytem Květnová u Ostrova nad Ohří/. Des. [REDACTED] byl převezen do NVÚ Plzeň - Bory a dne 1.listopadu 1989 bude VOP Plzeň rozhodnuto o trestním stíhání a vazbě.

Vyšetřuje OS SNB Rokycany.

Dne 31. října 1989 ve 12.15.hod. byli ve svém bytě v Trnavě nalezeni mrtví [REDACTED] /nar. 1953, bez pracovního poměru, 4x soudně trestán/, jeho manželka [REDACTED] /nar. 1958, t.č. na mateřské dovolené/ a jejich děti [REDACTED] /nar. 1985/, [REDACTED] /nar. 1987/ a [REDACTED] /nar. 1989/. Lékař nezjistil na jejich tělech žádné stopy násilí a jako pravděpodobnou příčinu smrti určil udušení z nedostatku kyslíku, nebo otravu plynem. Ke zjištění přesné příčiny smrti byla nařízena soudní pitva. Ve věci bylo zahájeno stíhání pro trestný čin ublížení na zdraví.

Vyšetřuje OS SNB Trnava.

c/ Majetková trestná činnost

Dne 31. října 1989 v době od 08.30 do 08.50 hod. v Kopřivnici /okr. Nový Jičín/ se dosud nezjištěný pachatel vylomením vchodových dveří vloupal do bytu [REDACTED] /nar. 1953, dělník/. Odcizením dvou videomagnetofonů, dvou radiomagnetofonů, videokazet, a kovové pokladničky s částkou 70 000 Kčs na hotovosti vznikla škoda asi 130 000 Kčs. Po pachateli a odcizených věcech se pátrá.

Vyšetřuje OS SNB Nový Jičín.

Dne 31. října 1989 bylo na území ČSSR hlášeno 96 případů krádeží vloupáním, z toho :

	do obchodů a restaurací	bytů	rekreačních objektů	motorových vozidel	ostatní	škoda celkem
ČSR	9	14	14	28	17	415 300
SSR	3	4	-	4	3	77 000
ČSSR	12	18	14	32	20	492 300

d/ Dopravní nehody leteckých, kolejových a silničních prostředků

	počet nehod	usmrceno osob	těžce zraněno osob	hmotná škoda v Kčs
ČSR	195	5	6	713 100
SSR	107	-	8	480 500
ČSSR	302	5	14	1 193 600

e/ Ostatní mimořádné události a závažná trestná činnost

Navazuje na SZ ze dne 30. října 1989 : k proryvu státní hranice z ČSSR do Rakouska v úseku 16. roty PS Mikulov /okr. Břeclav/ dne 27. října 1989 v 18.15 hod. jednou neustanovenou osobou. Bylo zjištěno, že proryv uskutečnil občan PLR Andrzej LACHOWITZ /nar.1965/, který byl uvedeného dne v dopoledních hodinách, kdy se přes OPK pokusil vycestovat do Rakouska na platný pas, vrácen rakouskými orgány zpět do ČSSR.

Vyšetřuje KS SNB Brno a komise HS PS OSH.

Dne 31. října 1989 zadržely útvary PS OSH pro pokus o ilegální přechod státních hranic :

- se sousedními socialistickými zeměmi - 4 občany ČSSR
- 4 občany NDR
- 2 občany PLR

Ze zájezdu organizovaného čs. cestovní kanceláří do USA se nevrátil 1 občan ČSSR.

Z emigrace v Rakousku se vrátil 1 občan ČSSR.

5. Názory a nálady obyvatelstva

Dopisovatel listu TIME-LIFE John BORRELL /1948/ při hodnocení událostí dne 28.10.1989 na Václavském náměstí řekl, že byl překvapen malým rozsahem demonstrace organizované v tento den čs.opozicí. Podle předběžných informací, které měl k dispozici z čs.disidentských kruhů předpokládal, že se bude jednat o "obrovský protest čs.lidu proti stávajícímu režimu" a nebylo podle těchto informací možné vyloučit ani krvavé střetnutí se státní mocí. Informaci čs.disidenta BENDY, který tvrdil, že se této demonstrace zúčastnilo 50-80 tisíc lidí, považoval BORRELL za silně zveličenou a definoval ji jako "zbožné přání opozice". Podle BORRELLA se nyní budou muset představitelé čs.opozice zamyslet nad tím, proč nejsou schopni přivést do ulic množství lidí, jako se to podařilo v nedávné minulosti v PLR a nyní v NDR. Rozpačitost a zklamání čs.opozice vyplývá z informací, které o průběhu demonstrace vydávala "Východo-evropská informační agentura". Podle BORRELLA vyslovovali obdobné názory i zástupci dalších sdělovacích prostředků z kapitalistických států.

Pracovníci Železáren a drátoven Bohumín se při hodnocení vnitropolitické situace v ČSSR shodují v tom, že naši přední představitelé se stále skrývají za fráze a plané řeči, které je možno slyšet na každém zasedání vlády a ÚV KSČ. Podivují se nad tím, že dříve nevěděli co se děje. Přece ti samí lidé před nedávnem hlásali něco jiného a řídili celé hospodářství tím směrem, ve kterém se nyní nachází. Pracovníci rovněž diskutují o tom, kdy přijde krize socialismu u nás, "jak dlouho se ještě budeme držet nad vodou, když ostatní socialistické státy jsou pomalu na lopatkách".

Horníci dolu Antonín Zápotocký v Orlové jsou současným vývojem událostí v NDR značně překvapeni, neboť se domnívali, že právě v NDR má socialismus pevné základy a je tam vyšší životní úroveň, než u nás. Většina horníků nechápe, proč z NDR emigroval tak velký počet mladých lidí a vyskytly se i názory, že to zde dopadne stejně jako v Polsku a Maďarsku.

Členové základní organizace KSČ Zborov kladně reagovali na vysílání pořadu Čs. televize o nelegálních strukturách 25.10.1989 pod názvem "Kamelot". Všichni se shodli v tom, aby obdobné pořady byly do vysílání zařazovány častěji, aby si řadoví občané mohli vytvořit představu a podle ní reagovat na vzniklou situaci. Zazněly názory, že při častějším vysílání takových pořadů, které by nezkresleně autenticky zobrazovaly činnost nelegálních struktur se nebudou vyskytovat problémy s odsouzením podobných pamfletů "charty-77" jako v případě "Několika vět".

Obdobné názory na tuto televizní relaci byly zjištěny mezi pracovníky Váhostavu Žilina.

Pracovníci Lučebních závodů v Hnušti /Středoslovenský kraj/ kladně hodnotí postup Bezpečnosti při nepovolené demonstraci dne 28.10.1989 v Praze a současně i včasné a pravdivé vysílání Čs. televize o této události. Vyjadřují uspokojení nad tím, že je lepší, když informace byla podána ihned po události v našich sdělovacích prostředcích, než aby se jí občané dozvíдали ze západních štvavých stanic.

Situace na státních hranicích

V týdnu od 24.-30.10.1989 bylo na státních hranicích ČSSR zadrženo celkem 67 narušitelů, z toho na státních hranicích s kapitalistickými státy 14 a státních hranicích se socialistickými státy 53 narušitelů /z toho 36 na hranicích s NDR/. Převážnou část zadržených narušitelů /39/ tvoří stále občané NDR. Tlak na státní hranice s kapitalistickými státy se podle předpokladu dále snížil a je rozložen do úseků všech brigád Pohraniční stráže.

Na státních hranicích s MR a PLR nedošlo ke změnám. V PLR jsou patrné pokračující tendence k oslabování počtů a úlohy bezpečnostních orgánů a snahy o zvyšování jejich apolitičnosti. Tyto tendence se plně projevují ve WOP PLR. Obdobné jevy jsou patrné i v orgánech PS MR, i když v uplynulém týdnu nebyly zaregistrovány konkrétní projevy.

V souvislosti s realizací opatření vlády ČSSR k zamezení negativních dopadů cestovního ruchu s PLR, MR a SSSR na čs. vnitřní trh lze reálně předpokládat změnu situace. Předně se zákonitě prodlouží čekací doby na odbavení a to především na státních hranicích s PLR, přičemž toto prodloužení lze očekávat i na státních hranicích s NSR a zejména s Rakouskem. Dále se zvýší počet pokusů o nelegální přepravu zboží přes státní hranice mimo hraniční přechody a to zřejmě především na státních hranicích s PLR v úsecích správy OSH v Ústí nad Labem, Ostrava a Banská Bystrica.

Situace na státních hranicích s NDR se opět zklidnila. V souvislosti s rozhodnutím Státní rady NDR o obnovení normálního cestovního ruchu s ČSSR dojde k dalšímu poklesu tlaku a bude možno zrušit posílení ochrany státních hranic vojáky základní služby v úseku 5. brigády PS Cheb a správy OSH Ústí nad Labem. Zákonitě se zvýší provoz na hraničních přechodech. Rovněž lze očekávat, že po uvolnění cest občanů NDR do ČSSR se zvýší jejich tlak na státní hranice s NSR, Rakouskem a logicky i s Maďarskou republikou.

Dne 29.10.1989 ve 22.00 hodin proběhla v NDR v Marienbergu /asi 10 km od hraničního přechodu Hora sv. Šebestiána/ demonstrace asi 1.000 osob v prostoru sídliště před bloky domů, kde jsou byty příslušníků Bezpečnosti NDR. Demonstranti obcházeli bloky domů se zapálenými svíčkami a skandovali "nechceme státní policii, fuj státní policie" a podobně. Demonstraci vedl místní farář. Po skončení účastníci odložili svíčky před budovu okresní správy SED. Lidová policie NDR proti demonstrantům nezakročila.

Příloha k DSZ ze dne 1. listopadu 1989

Dne 27. října 1989 bylo v Bratislavě zahájeno stíhání pro trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele proti nstržm. SNB Ivanu KOBZOVI /nar. 1966, IDS OS SNB Bratislava - venkov/ a rtn. SNB Františku BOKOROVI /nar. 1967, IDS OS SNB Dunajská Streda/. Jmenovaní dne 23. května 1989 v 19.30 hodin v Topolčanech při dopravně-bezpečnostní akci pronásledovali řidiče malého motocyklu MUDr. [REDACTED] /nar. 1951, bytem Topolčany, zástupce primáře oddělení nemocnice v Topolčanech/. Po dostižení jmenovaného shodili z motocyklu. Při pádu utrpěl zranění s dobou léčení 17 dnů. Stíhání bylo zahájeno na pokyn VOP Bratislava.

Vyšetřuje Inspekce náčelníka S SNB hl.m. Bratislavy a Zsk.

Rozdělovník

- s. Jakeš
- s. Husák
- s. Adamec
- s. Indra
- s. Hegenbart

Melen! frw
SV S4B (č. 39)
s. Pitek (č. 47)
s. Končák (č. 48)
polit. odd. frw (č. 72)

ARCHIV BEZPEČNOSTI

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 57 zák. č. 412/2003 Sb.

K mimořádným opatřením v íránské ekonomice

Informace o úvahách íránského vedení týkajících se možnosti obnovení střetu na irácké frontě ilustrované též námořním incidentem, k němuž došlo 26.10.1989, jsou potvrzovány signály svědčícími o mimořádných opatřeních realizovaných v ekonomice země.

V září 1989, kdy valutové rezervy islámského režimu dosáhly výše osmi miliard dolarů, zakázal prezident RAFSANDŽÁNÍ jejich čerpání bez svého osobního souhlasu k jiným než vojenským účelům. Toto rozhodnutí přijal v období, kdy měly být v zahraničí uskutečněny rozsáhlé nákupy spotřebního zboží a potravin nutných pro základní zásobení trhu. Íránská ústřední banka zároveň poprvé po více než deseti letech povolila "předprodej" ropy až do období jednoho roku oproti okamžitému hotovostnímu placení. Situace využila jako první japonská firma MITSUI, která uhradila sto padesát miliónů dolarů za dodávku deseti miliónů barelů nafty, jež budou dodávány v průběhu příštích deseti měsíců.

V tomtéž měsíci zvýšilo ministerstvo obrany tlak na výrobní podniky podřízené jeho správě, aby zvýšily produkci válečného materiálu. Tyto snahy nově zřízeného resortu mají plnou podporu prezidenta RAFSANDŽÁNÍho i imámovi nástupce CHAMENEÍho, který je v posledním období stále častěji označován za jednoho z mluvčích opozičních sil.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s. Jakeš
s. Lenárt
s. Hegenbart
s. Štefaňák
s. Johanes
s. Štěrba

redent FHV

I, II, S SNB

Vystoupení Zbigniewa BRZEZINSKÉHO na Diplomacické akademii v Moskvě

Dne 27.10.1989 se na Diplomacické akademii /DA/ v Moskvě konala konference za účasti Zbigniewa BRZEZINSKÉHO, poradce Ústavu strategických studií USA. Pobyt BRZEZINSKÉHO v SSSR organizoval Institut ekonomiky svět.socialistické soustavy. Konferenci řídil rektor PERESYPKIN, dále se zúčastnili velvyslanec USA MATLOCK a akademik Oleg Timofejevič BOGOMOLOV.

Program konference byl zaměřen na téma "Měnící se Evropa-sovětsko-americký přístup".

BRZEZINSKI se soustředil na téma společného evropského domu /SED/ a v úvodu vydělil 3 hlavní okruhy:

1. objektivní potíže budování SED
2. ústřední principy SED
3. společné institucionální přístupy.

1. V poslední době dochází k posunu od ortodoxní komunistické diktatury k pluralistické společnosti. Příkladem jsou politické a ekonomické změny v PLR a MR. Největší problémy jsou v ekonomické oblasti. Hospodářské změny v těchto zemích nemohou být dosaženy bez značné pomoci západních států.

2. Za hlavní podmínku k budování SED označil likvidaci stalinismu a totalitismu, přechod k úplnému politickému pluralismu. Poukázal na to, že dosud v SSSR a v některých východoevropských zemích pracují zákony setrvačnosti a proto bude realizace přestavby vyžadovat značně dlouhou dobu.

3. Existují značné rozdíly mezi objektivními podmínkami ve vyspělých kapitalistických státech /USA, záp.Evropa, Japonsko/ z jedné strany a SSSR s východoevropskými zeměmi na straně druhé. Tyto rozdíly se stále více prohlubují, neboť východní Evropa se potýká se základními problémy industriálního období. Nelze postavit SED při existenci těchto rozdílů.

Pro vybudování SED je dle BRZEZINSKÉHO nutné sjednotit principy na obou stranách. Toho je možno dosáhnout těmito způsoby:

a/ k existujícím politickým a hospodářským vazbám v Evropě je nutné přistupovat globálně bez ortodoxní ideologie. V posledních 2 letech dochází k pozitivním posunům jak ze strany VS, tak ze strany NATO;

b/ je nutno umožnit tzv. "křížové členství" v existujících paktech, tj. členské země RVHP a VS by se mohly stát přidruženými členy EHS případně NATO a naopak;

c/ na Evropu nelze pohlížet z hlediska geografického, ale jako na filosoficko-kulturní realitu, tj. neomezovat se na území od Portugalska k Uralu, neboť filosoficky zasahuje Evropa i do Ameriky, Asie a Afriky;

d/ SED musí být postaven na principu svobodného výběru, což je princip universální, který nepřipouští žádnou jinou alternativu. V této souvislosti BRZEZINSKI označil socialismus za intelektuální abstrakci, neboť se jedná o přechodný systém, kterým již prošly všechny současné západní demokracie. Jedinou konstantní hodnotou zůstává demokracie. Systém jedné politické strany označil za usurpátorství a ne demokracii, bez které je vyloučeno budovat SED.

Konkrétní kroky k vybudování SED:

1. nelze likvidovat NATO ani VS. Obává se, že po případné likvidaci bloků by mohlo dojít k jisté politické anarchii. Musí být vytvořen nový vztahový systém, ve kterém by se z protivníků stali partneři, jejichž cílem je geopolitická a strategická stabilita;
2. v rámci regionální spolupráce nutno vymezit budoucí roli SSSR v Evropě. Dosud SSSR extrémně kontroloval východní Evropu. Dosud existuje teoretická možnost vzniku konfliktu mezi dosavadními spojenci /MR-RSR/. Jako příklad budoucí spolupráce mohou sloužit vztahy MR s Rakouskem. Cílem politiky USA v zájmu evropské stability by mělo být případné vytvoření menších ekonomických bloků např. ČSSR-PLR;
3. v ekonomické oblasti by měly být vytvořeny podmínky pro postupný přechod k novým formám vlastnictví. Jako příklad uvedl sdružování členů RVHP do EHS, přičemž prvním krokem by bylo členství v Evropském společenství volného obchodu;

4. nelze přemýšlet o vytvoření SED za existence umělého rozdělení Německa. Tuto specifickou otázku by bylo možno řešit formou konfederace, při poskytnutí zvláštních bezpečnostních garancí sousedům.

Zde se dotknul situace v ČSSR a řekl, že neostalinistický režim se neudrží déle než 2-3 roky;

5. SED si v blízké budoucnosti vyžádá dalekosáhlé institucionální změny v SSSR samotném. Zatím tyto změny probíhají nadějně. Potrvá však velmi dlouho, než se SSSR stane plncprávným a efektivním členem SED. Bude to možná vyžadovat jiné státoprávní uspořádání, např. konfederaci, to však je výlučně vnitřní záležitostí SSSR.

V závěru svého vystoupení BRZEZINSKI uvedl, že se nacházíme v nejzajímavějším období od konce 40.let. V současné době existují možnosti pro vytvoření většího evropského domu tzn. včetně USA a SSSR.

/Představitel FMV v SSSR/

Rozdělovník:

Členové a kandidáti PÚV KSČ
s.Hegenbart
s.Štefaňák

Mol. FMV 8
I. a II. 8. proln. SSB

ARCHIV

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle usnesení 8 15/2008 Sb. 412/2005 Sb.

Svodka k porušování lidských práv /říjen 1989/

Spojené státy

a/ Podle tajného rozhodnutí amerického ministerstva spravedlnosti mají agenti FBI právo na pokyn prezidenta se zmocnit v USA obviněných osob i na území jiných států, a to i bez vědomí příslušné vlády.

b/ Policie 71. okrsku v BROOKLYNU /New York/ zbila 11.10.1989 ve večerních hodinách na 320 Sterling street černošskou aktivistku Joyce STEWARTovou a jejího syna tak, že museli vyhledat ošetření v Caledonia hospital /Brooklyn/.

Podle svědků došlo k brutálnímu zásahu vůči STEWARTovým po té, co se přiblížili ke skupině policistů, kteří přišli zajistit dva podezřelé. STEWARTová nezdala žádnou příčinu k zákroku /svědek ZIBLER bude svědčit u Brooklyn Criminal Court/; obhájce STEWARTové chce podat žalobu pro neodůvodněný brutální zásah vůči STEWARTové, na kterou je uvalena žaloba pro kladení odporu při zatýkání a za napadnutí policisty.

Kanada

V noci 25.9.1989 zemřel v kanadské věznici Parthenais v provincii Quebec jednadvacetiletý Stephan VEILLEUX z Lavalu, který již během odpoledne projevoval známky astmatického záchvatu. VEILLEUX požadoval telefonicky na zdravotní sestře léky, jež mu je odmítla vydat s tím, že mu nebyly předepsány lékařem, a to i přes skutečnost, že VEILLEUX byl s astmatickým záchvatem již jednou hospitalizován. Příčinou VEILLEUXovy smrti byla v podstatě skutečnost, že ve vězení nebyla k dispozici kompetentní osoba, která by byla schopna umírají-

címu dát příslušné léky.

Generální prokurátorka Quebecu Helene TURCOTTE se k případu odmítá vyjádřit. Událost je vyšetřována.

Belgie

a/ Podle údajů belgických sdělovacích prostředků je každý belgický občan za svého života průměrně dvěstěkrát písemně podchycen a dokumentován, a to nejenom v rámci národního registru obyvatelstva, ale i v rámci evidence bank a jiných, i policejních institucí,

V Belgii neexistuje zákon, který by bránil zneužití osobních a čistě soukromých údajů, např. na úrovni bankovního ústavu. Situace je kvalifikovaná jako ohrožení ochrany soukromého života belgického občana, který je tímto způsobem za využití automatizovaného informačního systému nejenom pod neustálým dohledem, ale i v neustálém nebezpečí beztrestného zneužití jeho osobních a ryze soukromých údajů.

b/ Dne 3.10.1989 byl v časopisu Journal de Mous popsán případ HAUSBORDINových z Dour, kterým bylo na základě soudního příkazu odebráno 6 dětí ve věku do 14 let a předáno do péče zařízení La sapiniere v Dour. Veřejné násilné odebrání dětí /při odchodu ze školy/ vzbudilo pohoršení, protože se jedná o druhý zásah justice vůči této rodině, která byla v červenci tohoto roku exekučně vystěhována na ulici. Ke skandálu přispěla i skutečnost, že oznámení rodičům o odebrání dětí bylo zasláno na starou, neplatnou adresu.

Jedná se především o zabránění v plnění rodičovských povinností stanovených trestním zákonem, hlava IX. článek 371 zákona z 31.3.1989, a o porušení článku 25 Všeobecné deklarace lidských práv.

Švýcarsko

Dne 7.10.1989 mezi druhou a pátou hodinou ranní došlo v centru Ženevy k brutálnímu zásahu policie proti 60 osobám, které nemohly

sehnat finančně únosné ubytování pro své rodiny, a proto obsadily 4 domy určené k demolici. Po výzvách k vyklizení objektů policie brutálně zasáhla, i když mluvčí rodin pod přímou hrozbou násilí souhlasili s odchodem. Ačkoli v nepočetné skupině byly ženy a děti, policie použila obušků, slzného plynu a vodních děl. Bylo zraněno 30 osob a jeden policista, většina zatčených osob byla zatčena a posléze, až na jednu osobu, která bude předána soudu, propuštěna.

Velká Británie

a/ Správa Bank of England potvrdila, že britská vláda neuvádí pravdivé statistické údaje o nezaměstnanosti. Británie odmítá uplatňovat pravidla mezinárodních organizací ILO a OECD o zpracování statistiky o nezaměstnanosti a je jedinou vyspělou zemí, která používá statistiky zpracované na základě počtu státních podpor, což nezahrnuje množství osob bez práce, kterým není umožněno nebo nejsou schopny takové podpory čerpat.

b/ Vládní zákaz vysílání "aktuálních" informací v britských sdělovacích prostředcích obsahujících projevy členů jedenácti irských organizací a zákaz používání zpravodajských materiálů, které by mohly vyjadřovat sympatie ke kterékoliv z těchto jedenácti organizací, jsou považovány za hrubé porušení svobody projevu a projev cenzury.

c/ Britské úřady postupují nevybíravým způsobem proti snahám tureckých Kurdů získat v Británii politický azyl. Turečtí Kurdové jsou dlouhodobě internováni s tím, že britské úřady usilují o jejich deportaci zpět do Turecka /i přes viditelné stopy po fyzickém týrání ze strany tureckých úřadů/. Zoufalost nad jejich postavením vedla Siho IYIGUVEMA a Dogana ARSTANA k pokusu o sebeupálení v internačním táboře Harmonds - Worthu :IYIGUVEM zemřel, ARSTAN je v kritickém stavu/.

Devatenáct tureckých Kurdů z věznice v Gloucestru drželo hladovku. Britské ministerstvo vnitra se má vyjádřit k žádosti asi 3 500 tureckých Kurdů o politický azyl.

d/ Postup britských úřadů proti ochráncům životního prostředí

Velká Británie nemá dosud vybudováno trvalé místo pro ukládání jaderného odpadu. Podle návrhu vládní organizace MIREX /Nuclear Radioactive Waste Executive/ by tímto místem mohl být Fulbeck. Proti tomuto záměru vystupuje kriticky britská skupina LAND /Linconshire Against Nuclear Dumping/. Její aktivisté hlídají na místě zvažované skládky jsou fyzicky napadáni, někteří členové obdrželi výhružné telefonáty a právnička Věra BAIRDová pracující pro LAND byla "oloupena" o osobní doklady opravňující ji k výkonu právnické činnosti.

V oblasti Cumbria ve Velké Británii se nachází největší nukleární komplex, znečišťující Irské moře značným množstvím radioaktivní odpadové vody. Onemocnění dětí v blízké vesnici Seascale je například desetkrát větší, než představuje celostátní britský průměr. Skupina CORE /Cumbrian Opposed to a Radioactive Enviroment/, která vystupuje proti činnosti uvedeného komplexu, je podrobována nátlaku místních úřadů. Někteří aktivisté skupiny byli vyhozeni ze zaměstnání, mimo jiné i Barry MATTHEW, který šířil na veřejnosti výsledky průzkumu radioaktivity.

Řecko

Řecká vláda dlouhodobě nedodrжуje základní lidská práva pacientů umístěných v psychiatrickém ústavu na ostrově Leros /1100 mentálně postižených osob/. Náprava současného stavu je rozvržena až do roku 1995. Jedná se o porušování ustanovení Závěrečného dokumentu Vídeňské následné schůzky 23.2., 23.4. a 23.6.

NSR

Vedení západoněmecké iniciativy "Pryč se zákazem povolání" se

sídlem v Hamburku navázalo interní kontakty s dánským "Výborem pro zákazy povolání" s cílem připravit společné akce u příležitosti konání druhé fáze konference o lidské dimenzi v červnu 1990 v Kodani. Akce budou zaměřeny na kritiku politiky NSR na úseku zákazů výkonu povolání. V této souvislosti připravuje vedení zmíněné západoněmecké iniciativy rozsáhlou dokumentaci, jejíž součástí jsou i následující případy :

Volker METZROTH - člen NKS, rozšiřoval letáky. Soudí se od roku 1983. Spolkový pracovní soud Kassel mu uložil trest zákazu povolání údržbáře dálnopisu u pošty.

Rolf ULFERTS - člen NKS, pronásledován od roku 1986. Spolkový pracovní soud Kassel mu uložil trest zákazu povolání údržbáře dálnopisu u pošty.

Heike FLESSNEROVÁ - funkcionářka NKS, pronásledována od roku 1987. Dolnosaský disciplinární soud jí uložil trest zákazu výkonu povolání dočentky na univerzitě Oldenburg.

Rolf SCHÖN - člen NKS, pronásledován od roku 1982, učitel v odborném zemědělském učilišti. Byl souzen spolkovým pracovním soudem Kassel.

Heinz Udo LAMMERS - člen NKS, pronásledován od roku 1983, učitel. Rovněž jeho "případ" projednával spolkový pracovní soud Kassel.

Wolfgang REPP - člen NKS, pronásledován od roku 1975, listonoš. Byl souzen spolkovým správním soudem Berlína.

K některým akcím ze strany Západu poukazujícím na nedodržování lidských práv v ČSSR

Belgie

a/ V evropském středisku politických studií /CEPS/ v Bruselu vystoupil dne 19.10.1989 Max Van der STOEL k problematice výkladu o kate-

goriích lidských práv a jejich postižení v rámci procesu KBSE. Nejhorší situace ze ZSS je podle něj v Rumunsku a ČSSR, kde situaci "charty 77" prezentoval jako klasický případ porušování lidských práv. Dále si postěžoval na to, že neobdržel čs. víza, když se chtěl v ČSSR setkat s představiteli čs. Helsinského výboru pro lidská práva.

b/ Dne 3.11.1989 se v Lovani uskuteční akce organizace Internationale Van OORLOGSTEGENSTANDERS /internacionála odpůrců armády/, která bude zaměřena na dodržování lidských práv v ČSSR. Jako hlavní řečník vystoupí Antoine GALLE, který se podle připravených materiálů má "právě vrátit z Prahy" a bude informovat o postavení "charty 77" a HAVLA v ČSSR.

Řecko

Aktivista západoněmecké odbočky Amnesty International /AI/ Christian HOLLAND měl na univerzitě v Patrise přednášku o porušování lidských práv v ZSS. Jednotlivým odbočkám AI v Řecku pak přenechal vzory dopisu s adresou generálního prokurátora ČSSR PJEŠČAKA, ve kterém je požadováno osvobození STÁRKA a VONDRY. Současně předal i jména dalších čs. disidentů.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Fojtík
s.Štefaňák
s.Hegenbart
s.Jeník

Miloslav F41V

I. I. S SWB

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍHO SLUŽBY

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1.7.2008 podle ustanovení § 100 odst. 3 zák. č. 128/2005 Sb.

NATO a problematika dělostřelectva a živé síly v průběhu
3. kola jednání "23" a perspektiva pro 4. kolo

V problematice dělostřelectva se v průběhu 3. kola jednání "23" podařilo dosáhnout oboustranně přijatelných závěrů. Delegace VS a NATO dospěly po předchozích jednáních na fóru expertů obou uskupení a zejména po důvěrných jednáních mezi odborníky SSSR a USA ke schválení seznamu konkrétních dělostřeleckých systémů, jichž se bude týkat snižování v souladu s dohodou. Seznam dělostřelectva je však nadále otevřený a vstoupí v platnost s podpisem budoucí dohody. Jednoty obou stran bylo dosaženo rovněž v případě definice dělostřelectva.

To jsou jedny z konkrétních výsledků, které přinesla jednání třetího kola. V jejich průběhu země VS překonaly snahu NATO dosáhnout nerovnováhy v těchto zbraních v jeho prospěch, a to zejména tím, že eliminovaly taktiku NATO získat pomocí různých formulačních úskoků v definici dělostřelectva výhodu vyloučením svých bezzákluzových protitankových děl a naopak zahrnutím protitankových děl států VS.

Delegacím států VS se rovněž podařilo konstruktivním způsobem dosáhnout změny "nezávislého postoje" delegace MR, která "vycházející ze svých národních zájmů" komplikovala prosazování jednotné pozice VS a fakticky umožňovala pokračování zbrojení v kategorii protitankových bezzákluzových zbraní.

Delegace VS eliminovaly pokusy NATO vyhnout se uvedení konkrétních kalibrů v definici a návrhem delegace ČSSR týkajícího se některých formulačních úprav definice si zajistily zachování principu stejné bezpečnosti při posuzování současných i budoucích dělostřeleckých systémů.

Otázkou, kterou je však třeba vyřešit, jsou celkové stropy dělostřeleckých systémů, NATO navrhlo strop 16 500 kusů, kompromisní návrh SSSR je 21-22 tisíc. Problémem zatím zůstává, že k této otázce není ani mezi státy VS jednotný názor. Např. MR odmítá přijetí sovětského návrhu a požaduje jeho podstatné snížení a přiblížení se pozici NATO, což v zásadě podporuje i delegace PLR. Lze předpokládat, že k otázce stropů se na 4. kole jednání "23" rozvine diskuse a je vhodné jednotnou pozici VS propracovat do jeho zahájení.

Projednávání problematiky živé síly nebylo ve třetím kole jednání "23" tak intenzivní jako u ostatních zbraňových kategorií. Delegace NATO se spíše zaměřily na obhajobu svých předchozích návrhů, podle kterých by mělo dojít pouze k omezení vojsk SSSR a USA v Evropě umístěných mimo jejich národní území (na 275 tisíc mužů).

Tento návrh, který naprosto ignoruje cca 160 tisíc mužů ostatních pěti armád NATO rozmístěných v NSR (podle západních měřítek jde o 10 divizí), zvláště aktivně obhajovala zejména Británie. Podstata její filozofie spočívala v tom, že živou sílu "nelze považovat za element nenadálého útoku". Vedoucí britské delegace EDES dal jasně najevo, že NATO považuje za prioritní vojenskou výzbroj. Z toho vyvozoval, že "vojenská živá síla není bez výzbroje nebezpečná". Podle britského přístupu si žádný stát nebude moci dovolit udržovat vysoké stavy mužstva, jehož výzbroj a vojenská technika bude v souladu s dohodou likvidována. EDES však připustil, že NATO bude souhlasit s poskytováním údajů o vojscích NATO v Evropě nacházejících se za hranicemi svých států.

Z dosavadního přístupu NATO vyplývá, že Západ nemá zájem na snížení početního stavu svých jednotek rozmístěných v blízkosti hranic s VS, které zejména při dalším vyzbrojení (např. leteckým mostem z USA) představují potenciál nenadálého útoku proti VS.

Lze očekávat, že tato otázka bude jedním z hlavních sporných bodů 4.kola jednání "23".

Argumentace NATO v otázce živé síly však není tak ofenzivní jako u jiných kategorií a představuje slabou stránku NATO.

Vyřešení této otázky bude složité, protože je ji třeba chápat, stejně tak jako v případě dalších kategorií, v souladu s regionálním řešením oblasti od Atlantiku po Ural.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s. Jakeš

s. Adamec

s. Lenárt

s. Hegentart

Redent FMV

I., J., S SNB

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 1 zák. č. 412/2005 Sb.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.